

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

9 noiembrie 2023*

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie penală – Recunoașterea hotărârilor judecătorești care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor într-un alt stat membru – Decizia-cadru 2008/909/JAI – Articolul 3 alineatul (4) și articolul 8 – Refuzul executării – Articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Dreptul fundamental la un proces echitabil în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege – Deficiențe sistemice sau generalizate în statul membru emitent – Examinare în două etape – Revocarea suspendării executării care însoțește o pedeapsă privativă de libertate pronunțată de un stat membru – Executarea acestei pedepse de către un alt stat membru”

În cauza C-819/21,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Landgericht Aachen (Tribunalul Regional din Aachen, Germania), prin decizia din 6 decembrie 2021, primită de Curte la 22 decembrie 2021, în procedura

Staatsanwaltschaft Aachen

cu participarea:

M. D.,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte de cameră, doamna O. Spineanu-Matei, domnii J.-C. Bonichot (raportor) și S. Rodin și doamna L. S. Rossi, judecători,

avocat general: domnul N. Emiliou,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul neerlandez, de K. Bulterman și C. S. Schillemans, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

* Limba de procedură: germana.

– pentru Comisia Europeană, de S. Grünheid și K. Herrmann, în calitate de agenți,
după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 4 mai 2023,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 3 alineatul (4) și a articolului 8 din Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană (JO 2008, L 327, p. 27), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24) (denumită în continuare „Decizia-cadru 2008/909”) coroborate cu articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri referitoare la cererea de recunoaștere și de executare în Germania a unei hotărâri judecătorești de condamnare la o pedeapsă cu închisoarea de șase luni pronunțată împotriva lui M. D. de o instanță poloneză.

Cadrul juridic

- 3 Considerentele (5) și (13) ale Deciziei-cadru 2008/909 au următorul cuprins:

„(5) Drepturile procedurale în cadrul procedurii penale sunt un element esențial pentru asigurarea încrederii reciproce între statele membre în cooperarea judiciară. Relațiile dintre statele membre, care sunt caracterizate de o încredere reciprocă specială în sistemele juridice ale celorlalte state membre, permit recunoașterea de către statul de executare a deciziilor luate de autoritățile statului emitent. Prin urmare, ar trebui să se ia în considerare o dezvoltare sporită a cooperării prevăzute de instrumentele Consiliului Europei privind executarea hotărârilor judecătorești în materie penală, în special în cazul în care cetățeni ai Uniunii au făcut obiectul unei hotărâri judecătorești în materie penală și au fost condamnați printr-o pedeapsă sau măsură care implică privarea de libertate în alt stat membru. Fără a aduce atingere necesității de a furniza persoanei condamnate garanții corespunzătoare, nu ar trebui să se mai acorde o importanță predominantă implicării acesteia în procedură, supunând consimțământului său, în toate cazurile, transmiterea unei hotărâri judecătorești unui alt stat membru în scopul recunoașterii și executării pedepsei pronunțate.

[...]

- (13) Prezenta decizie-cadru respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute de articolul 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană, care se reflectă și în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, în special capitolul VI. Nimic din prezenta decizie-cadru nu ar trebui interpretat ca o interdicție de a refuza executarea unei hotărâri judecătorești dacă există motive obiective să se creadă că pedeapsa a fost impusă cu scopul

de a sancționa o persoană din motive legate de sex, rasă, religie, origine etnică, cetățenie, limbă, opinii politice sau orientare sexuală sau că aduce atingere poziției acestei persoane din oricare dintre aceste motive.”

4 Potrivit articolului 3 din această decizie-cadru, intitulat „Scopul și domeniul de aplicare”:

„(1) Scopul prezentei decizii-cadru este de a stabili norme în temeiul cărora un stat membru urmează să recunoască o hotărâre judecătorească și să execute pedeapsa, în vederea facilitării reabilitării sociale a persoanei condamnate.

(2) Prezenta decizie-cadru se aplică în cazul în care persoana condamnată se află în statul emitent sau în statul de executare.

[...]

(4) Prezenta decizie-cadru nu are ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană.”

5 Articolul 4 din decizia-cadru menționată, intitulat „Criteriile de transmitere a unei hotărâri judecătorești și a unui certificat unui alt stat membru”, prevede:

„(1) Cu condiția ca persoana condamnată să se găsească în statul emitent sau în statul de executare și ca respectiva persoană să-și fi dat consimțământul atunci când acesta i-a fost cerut în temeiul articolului 6, o hotărâre judecătorească, însoțită de certificatul al cărui model figurează în anexa I, poate fi transmisă unuia din următoarele state membre:

(a) statului membru de cetățenie al persoanei condamnate, pe teritoriul căruia trăiește aceasta; sau

(b) statului membru de cetățenie, pe teritoriul căruia, deși nu este statul membru în care trăiește, va fi deportată persoana condamnată, de îndată ce este exonerată de executarea pedepsei în temeiul unui ordin de expulzare sau de deportare inclus în hotărârea judecătorească sau într-o decizie judecătorească sau administrativă sau în orice altă măsură luată ca urmare a respectivei hotărâri; sau

(c) oricărui stat membru, altul decât statele membre menționate la literele (a) și (b), a cărui autoritate competentă este de acord cu transmiterea hotărârii judecătorești și a certificatului către statul membru respectiv.

[...]”

6 Articolul 8 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Recunoașterea hotărârii judecătorești și executarea pedepsei”, prevede:

„(1) Autoritatea competentă din statul de executare a sentinței recunoaște o hotărâre judecătorească transmisă în conformitate cu articolul 4 și conform procedurii enunțate la articolul 5 și ia toate măsurile necesare pentru executarea pedepsei, cu excepția cazurilor în care decide să invoce unul dintre temeiurile de nerecunoaștere sau neexecutare prevăzute la articolul 9.

[...]

- 7 Articolul 9 din Decizia-cadru 2008/909, intitulat „Temeiuri de nerecunoaștere și de neexecutare”, prevede:

„(1) Autoritatea competentă din statul de executare poate refuza să recunoască hotărârea judecătorească și să dispună executarea pedepsei, în cazul în care:

[...]

(i) în conformitate cu certificatul prevăzut la articolul 4, persoana nu a fost prezentă personal la procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, cu excepția cazului în care certificatul menționează că, în conformitate cu alte cerințe procedurale definite în legislația națională a statului emitent, persoana:

(i) în timp util

– fie a fost citată personal și, prin urmare, informată cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, fie a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de procesul stabilit;

– și

– a fost informată că poate fi pronunțată o decizie în cazul în care nu se prezintă la proces;

sau

(ii) având cunoștință de procesul stabilit, a mandatat un avocat care a fost numit fie de către persoana în cauză, fie de către stat pentru a o apăra la proces și a fost într-adevăr apărată de avocatul respectiv la proces;

sau

(iii) după ce i s-a înmănat decizia și a fost informată în mod expres cu privire la dreptul la rejudecarea cauzei sau la o cale de atac, la care persoana are dreptul de a fi prezentă și care permite ca situația de fapt a cauzei, inclusiv dovezile noi, să fie reexaminată și care poate conduce la desființarea deciziei inițiale:

– a declarat în mod expres că nu contestă decizia;

– sau

– nu a solicitat rejudecarea cauzei sau promovarea unei căi de atac în intervalul de timp corespunzător.

[...]

- 8 Articolul 17 din această decizie-cadru, intitulat „Legea care reglementează executarea”, are următorul cuprins:

„(1) Executarea unei pedepse este reglementată de legea statului de executare. Autoritățile statului de executare sunt singurele competente, sub rezerva alineatelor (2) și (3), să decidă cu privire la procedurile de executare și să stabilească toate măsurile aferente, inclusiv temeiurile pentru eliberarea înainte de termen sau condiționată.

[...]”

Procedura principală și întrebările preliminare

- 9 M. D. este un resortisant polonez care are reședința obișnuită în Germania și a fost condamnat în Polonia la o pedeapsă de șase luni închisoare cu suspendare printr-o hotărâre judecătorească din 7 august 2018 a Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Tribunalul Districtual din Szczecin-Prawobrzeże, Polonia). Persoana în cauză nu a asistat la proces, deși, potrivit informațiilor furnizate de instanțele poloneze, convocarea la ședință i-a fost trimisă la adresa din Polonia pe care aceasta o indicase în cadrul procedurii de cercetare.
- 10 Prin ordonanța din 16 iulie 2019, aceeași instanță a revocat suspendarea acordată inițial și a dispus executarea pedepsei cu închisoarea pronunțate împotriva lui M. D. Motivele acestei revocări și în special aspectul dacă aceasta a fost determinată de o nouă condamnare penală nu reies în mod clar din dosarul prezentat Curții.
- 11 La 13 august 2020, Sąd Okręgowy w Szczecinie (Tribunalul Regional din Szczecin, Polonia) a emis un mandat european de arestare, în temeiul căruia M. D. a fost arestat în Germania. Prin decizia din 17 decembrie 2020, Staatsanwaltschaft Köln (Parchetul General din Köln, Germania) a refuzat executarea acestui mandat de arestare în temeiul articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24) (denumită în continuare „Decizia-cadru 2002/584”), pentru motivul că persoana în cauză avea reședința obișnuită în Germania de mai mulți ani și că s-a opus predării sale autorităților poloneze.
- 12 La 26 ianuarie 2021, Sąd Okręgowy w Szczecinie (Tribunalul Regional din Szczecin) a sesizat Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Parchetul General din Berlin, Germania) cu o copie autenticată a hotărârii judecătorești din 7 august 2018, însoțită de certificatul prevăzut la articolul 4 din Decizia-cadru 2008/909, în scopul executării în Germania a pedepsei cu închisoarea pronunțate împotriva lui M. D. Dosarul a fost transmis Staatsanwaltschaft Aachen (Parchetul din Aachen, Germania), competent teritorial.
- 13 Prin decizia din 2 noiembrie 2021, după ce l-a audiat pe M. D., care a arătat că nu a primit convocare la ședința care s-a ținut în Polonia și a susținut că motivele invocate în privința sa erau nefondate, Parchetul din Aachen a solicitat Camerei de executare a pedepselor din cadrul Landgericht Aachen (Tribunalul Regional din Aachen, Germania), care este instanța de trimitere, să admită cererea de recunoaștere și de executare a hotărârii judecătorești și a ordonanței date de Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Tribunalul Districtual din Szczecin-Prawobrzeże) din 7 august 2018 și, respectiv, din 16 iulie 2019 și să pronunțe împotriva lui M. D. o pedeapsă cu

închisoarea de șase luni. Potrivit Parchetului din Aachen, toate condițiile necesare pentru executarea hotărârii judecătorești pronunțate în Polonia erau îndeplinite. În special, faptele aflate la originea condamnării, săvârșite între luna martie și luna iunie 2009, erau, potrivit acestui parchet, pedepsite în dreptul penal german ca sustragere frauduloasă și fals.

- 14 Instanța de trimitere ridică problema dacă poate refuza să declare executorie în Germania pedeapsa cu închisoarea pronunțată împotriva lui M. D. în Polonia, ca urmare a încălcării de către acest stat membru a articolului 47 al doilea paragraf din cartă și a articolului 2 TUE. Aceasta arată că elementele de care dispune indică deficiențe sistemice sau generalizate ale sistemului judiciar polonez la datele la care Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (Tribunalul Districtual din Szczecin-Prawobrzeże) a pronunțat hotărârea și ordonanța a căror executare se solicită, și anume la 7 august 2018 și la 16 iulie 2019. În această privință, ea se referă în special la propunerea motivată a Comisiei Europene, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) TUE, referitoare la statul de drept în Polonia, adoptată la 20 decembrie 2017 [COM(2017) 835 final], precum și la jurisprudența recentă a Curții legată de acest aspect.
- 15 În acest context, Landgericht Aachen (Tribunalul Regional din Aachen) ridică problema dacă, în vederea recunoașterii și a executării în Germania a pedepsei cu închisoarea pronunțate împotriva lui M. D. în Polonia, îi revine sarcina de a stabili el însuși dacă sistemul judiciar din acest stat membru era deficitar la datele de 7 august 2018 și de 16 iulie 2019 și dacă dreptul fundamental al persoanei în cauză la un proces echitabil a fost încălcat sau dacă revine Curții sarcina de a face acest lucru, pentru a evita divergențe între statele membre ale Uniunii. Pe fond, această instanță apreciază că nu este evident că soluția reținută de Curte în Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențele sistemului judiciar), (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), cu privire la Decizia-cadru 2002/584 poate fi transpusă în cazul Deciziei-cadru 2008/909 în lipsa, în aceasta din urmă, a unui echivalent al considerentului (10) al Deciziei-cadru 2002/584 și ținând seama de soluția reținută de Curte în Hotărârea din 27 mai 2019, OG și PI (Parchetele din Lübeck și Zwickau) (C-508/18 și C-82/19 PPU, EU:C:2019:456).
- 16 Landgericht Aachen (Tribunalul Regional din Aachen) solicită de asemenea să se stabilească ceea ce trebuie făcut atunci când, la data deciziei sau a deciziilor a căror executare se solicită, situația statului de drept în statul membru emitent era satisfăcătoare, dar a evoluat ulterior defavorabil, astfel încât nu mai este satisfăcătoare în momentul în care instanța din statul de executare trebuie să se pronunțe cu privire la recunoașterea și executarea hotărârii judecătorești de condamnare.
- 17 În aceste condiții, Landgericht Aachen (Tribunalul Regional din Aachen) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
  - „1) Instanța din statul membru de executare chemată să se pronunțe asupra încuviințării executării poate, în temeiul articolului 3 alineatul (4) din Decizia-cadru 2008/909 [...], coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din [cartă], să refuze recunoașterea hotărârii judecătorești a unui alt stat membru și executarea pedepsei aplicate prin această hotărâre, în conformitate cu articolul 8 din [Decizia-cadru 2008/909], în cazul în care există indicii că circumstanțele din respectivul stat membru la momentul pronunțării hotărârii care trebuie să fie executată sau a hotărârilor ulterioare referitoare la aceasta sunt incompatibile cu dreptul fundamental la un proces echitabil, deoarece în statul membru respectiv sistemul judiciar însuși nu mai respectă principiul statului de drept consacrat la articolul 2 TUE?

2) Instanța din statul membru de executare chemată să se pronunțe asupra încuviințării executării poate, în temeiul articolului 3 alineatul (4) din Decizia-cadru 2008/909 coroborat cu principiul statului de drept consacrat la articolul 2 TUE, să refuze recunoașterea hotărârii judecătorești a unui alt stat membru și executarea pedepsei aplicate prin această hotărâre, în conformitate cu articolul 8 din [Decizia-cadru 2008/909], în cazul în care există indicii că sistemul judiciar din respectivul stat membru nu mai respecta, la momentul pronunțării hotărârii privind încuviințarea executării, principiul statului de drept consacrat la articolul 2 TUE?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Înainte de a refuza recunoașterea unei hotărâri judecătorești pronunțate de o instanță judecătorească a unui alt stat membru și executarea sancțiunii aplicate prin această hotărâre, făcând trimitere la articolul 3 alineatul (4) din [Decizia-cadru 2008/909] coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din [cartă], deoarece există indicii că circumstanțele din statul membru respectiv sunt incompatibile cu dreptul fundamental la un proces echitabil ca urmare a faptului că, în statul membru respectiv, sistemul judiciar însuși nu mai respectă principiul statului de drept, este necesar, într-o a doua etapă, să se examineze dacă circumstanțele incompatibile cu dreptul fundamental la un proces echitabil au avut, în cadrul procedurii respective, un efect concret în detrimentul persoanei/persoanelor condamnate?

4) În cazul în care răspunsul la prima și/sau la a doua întrebare este negativ, astfel încât nu revine instanțelor judecătorești din statele membre, ci Curții sarcina de a stabili dacă circumstanțele dintr-un stat membru sunt incompatibile cu dreptul fundamental la un proces echitabil ca urmare a faptului că, în acest stat membru, sistemul judiciar nu mai respectă principiul statului de drept:

Era, la 7 august 2018 și/sau la 16 iulie 2019 sau este în prezent sistemul judiciar din Republica Polonă conform cu principiul statului de drept care decurge din articolul 2 TUE?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la primele trei întrebări

- 18 Prin intermediul primelor trei întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (4) și articolul 8 din Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretate în sensul că instanța din statul membru de executare poate refuza ea însăși recunoașterea și executarea hotărârii judecătorești de condamnare penală pronunțate de o instanță dintr-un alt stat membru atunci când dispune de elemente care atestă existența, în acest stat membru, a unor deficiențe sistemice sau generalizate în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil și, în sens mai larg, funcționarea sistemului judiciar și respectarea statului de drept. În cazul unui răspuns afirmativ, instanța de trimitere solicită să se stabilească data la care trebuie să se raporteze pentru a evalua existența unor astfel de deficiențe sistemice sau generalizate și dacă trebuie de asemenea să se asigure că acestea din urmă au avut un efect concret asupra situației persoanei condamnate.
- 19 La fel ca Decizia-cadru 2002/584, Decizia-cadru 2008/909 concretizează, în domeniul penal, principiile încrederii reciproce și recunoașterii reciproce, care impun, îndeosebi în ceea ce privește spațiul de libertate, securitate și justiție, fiecărui stat membru să considere, mai puțin în

situații excepționale, că celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale recunoscute de acesta [a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punctul 26, precum și Hotărârea din 22 februarie 2022, Openbaar Ministerie (Instanță constituită prin lege în statul membru emitent), C-562/21 PPU și C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, punctul 40]. Astfel cum se subliniază în considerentul (5) al Deciziei-cadru 2008/909, aceasta consolidează cooperarea judiciară în materie de recunoaștere și de executare a hotărârilor judecătorești în materie penală atunci când cetățenii Uniunii au fost condamnați la pedepse sau la măsuri care implică privarea de libertate în alt stat membru, în vederea facilitării reintegrării lor sociale.

- 20 În acest scop, articolul 8 din decizia-cadru menționată prevede că autoritatea de executare a sentinței este, în principiu, obligată să admită cererea de recunoaștere a unei hotărâri judecătorești și de executare a unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate pronunțate într-un alt stat membru care i-a fost transmisă în conformitate cu articolele 4 și 5 din decizia-cadru menționată. În principiu, aceasta nu poate refuza să dea curs unei astfel de cereri decât pentru motivele de nerecunoaștere și de neexecutare enumerate limitativ la articolul 9 din aceeași decizie-cadru.
- 21 Cu toate acestea, Curtea a admis că pot fi aduse limitări suplimentare principiilor recunoașterii și încrederii reciproce în împrejurări excepționale (Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctul 82, precum și jurisprudența citată).
- 22 Acest lucru este valabil, în anumite condiții, în domeniul reglementat de Decizia-cadru 2002/584, atunci când o persoană care face obiectul unui mandat european de arestare este expusă unui risc real de a suferi tratamente inumane și degradante, în sensul articolului 4 din cartă, în cazul predării către statul membru emitent. Pentru a ajunge la această soluție, Curtea s-a întemeiat, pe de o parte, pe articolul 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584, care prevede că aceasta nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate la articolul 6 TUE, precum și pe caracterul absolut al dreptului fundamental garantat la articolul 4 din cartă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru, C-404/15 și C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punctele 83 și 84).
- 23 Curtea a statuat în continuare că autoritatea de executare poate de asemenea să se abțină, în mod excepțional, să dea curs unui mandat european de arestare atunci când predarea persoanei căutate o poate expune pe aceasta din urmă unui risc real de încălcare a dreptului său fundamental la un proces echitabil, enunțat la articolul 47 al doilea paragraf din cartă, având în vedere importanța esențială a acestuia din urmă pentru protecția ansamblului drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii și pentru menținerea valorilor comune ale statelor membre prevăzute la articolul 2 TUE, în special valoarea statului de drept [a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențe ale sistemului judiciar), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punctele 48 și 59, precum și Hotărârea din 22 februarie 2022, Openbaar Ministerie (Instanță constituită prin lege în statul membru emitent), C-562/21 PPU și C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, punctele 45 și 46].
- 24 Instanța de trimitere ridică problema dacă o astfel de soluție poate fi transpusă în cazul unei cereri prin care nu se urmărește predarea către autoritățile emitente a unei persoane care face obiectul unui mandat european de arestare, în temeiul Deciziei-cadru 2002/584, ci recunoașterea unei hotărâri judecătorești și executarea în statul de executare a unei condamnări penale pronunțate

într-un alt stat membru, atunci când există elemente care indică faptul că condițiile din acest din urmă stat membru, la data adoptării deciziei care trebuie executată sau a deciziilor ulterioare care o privesc, sunt incompatibile cu dreptul fundamental la un proces echitabil, prevăzut la articolul 47 al doilea paragraf din cartă.

- 25 În această privință, trebuie arătat că articolul 3 alineatul (4) din Decizia-cadru 2008/909 prevede că aceasta din urmă nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale consacrate la articolul 6 TUE.
- 26 În plus, considerentul (13) al deciziei-cadru menționate arată că aceasta „respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute de articolul 6 [TUE], care se reflectă și în [cartă] [...], în special capitolul VI”, printre care figurează dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, enunțat la articolul 47 al doilea paragraf din aceasta din urmă. Același considerent precizează în special că „[n]imic din [Decizia-cadru 2008/909] nu ar trebui interpretat ca o interdicție de a refuza executarea unei hotărâri judecătorești dacă există motive obiective să se creadă că pedeapsa a fost impusă cu scopul de a sancționa o persoană din motive legate de sex, rasă, religie, origine etnică, cetățenie, limbă, opinii politice sau orientare sexuală sau că aduce atingere poziției acestei persoane din oricare dintre aceste motive”.
- 27 Rezultă că, asemenea Deciziei-cadru 2002/584, Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretată în sensul că autoritatea competentă din statul membru de executare poate refuza, în circumstanțe excepționale, recunoașterea și executarea unei condamnări penale pronunțate în statul membru emitent atunci când dispune de elemente care indică deficiențe sistemice sau generalizate susceptibile să afecteze independența puterii judecătorești în acest stat membru și să aducă astfel atingere conținutului esențial al dreptului fundamental la un proces echitabil al persoanei în cauză.
- 28 Concret, ca răspuns la întrebările instanței de trimitere privind condițiile în care executarea unei cereri formulate în temeiul Deciziei-cadru 2008/909 poate fi refuzată în cazul unor încălcări sistemice sau generalizate ale dreptului la un proces echitabil în statul membru emitent, trebuie precizat că posibilitatea de a refuza recunoașterea unei hotărâri judecătorești și de a executa o condamnare penală în temeiul articolului 3 alineatul (4) din Decizia-cadru 2008/909, din cauza unui risc de încălcare a dreptului fundamental la un proces echitabil, presupune din partea autorității competente a statului membru de executare efectuarea unei examinări în două etape.
- 29 Într-o primă etapă, revine acestei autorități sarcina de a stabili dacă există elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător care sunt de natură să demonstreze existența unui risc real de încălcare, în statul membru emitent, a dreptului fundamental la un proces echitabil garantat de articolul 47 al doilea paragraf din cartă, ca urmare a unor deficiențe sistemice sau generalizate în ceea ce privește independența puterii judecătorești în acest stat membru [a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 februarie 2022, Openbaar Ministerie (Instanță constituită prin lege în statul membru emitent), C-562/21 PPU și C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, punctul 52, precum și jurisprudența citată].
- 30 Dacă aceasta este situația, autoritatea competentă a statului membru de executare trebuie, într-o a doua etapă, să verifice, în mod concret și precis, în ce măsură deficiențele constatate în prima etapă au putut avea un efect asupra funcționării instanțelor judecătorești din statul membru emitent competente să soluționeze procedurile care s-au desfășurat împotriva persoanei în cauză și dacă, având în vedere situația personală a acesteia din urmă, natura infracțiunii pentru care a fost judecată și contextul factual în care se înscrie condamnarea a cărei recunoaștere și executare

sunt solicitate, precum și, dacă este cazul, informațiile suplimentare furnizate de acest stat membru în aplicarea deciziei-cadru menționate, există motive serioase și întemeiate de a crede că un asemenea risc s-a produs efectiv în speță [a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 februarie 2022, Openbaar Ministerie (Instanță constituită prin lege în statul membru emitent), C-562/21 PPU și C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, punctul 53, precum și jurisprudența citată].

- 31 În această privință, lipsa, în Decizia-cadru 2008/909, a unui echivalent al considerentului (10) al Deciziei-cadru 2002/584, potrivit căruia punerea în aplicare a mandatului european de arestare nu poate fi suspendată decât în caz de încălcare gravă și persistentă de către unul dintre statele membre a principiilor enunțate la articolul 6 alineatul (1) TUE, constatată de Consiliul Uniunii Europene în temeiul articolului 7 alineatul (1) TUE, care privește posibilitatea de a suspenda, în general, mecanismul mandatului european de arestare față de un stat membru, nu poate repune în discuție necesitatea ca autoritatea competentă a statului membru de executare să efectueze, de la caz la caz, verificările descrise la punctul anterior.
- 32 În ceea ce privește Hotărârea din 27 mai 2019, OG și PI (Parchetele din Lübeck și Zwickau) (C-508/18 și C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), invocată de instanța de trimitere, aceasta privea aspectul dacă autoritățile unui parchet intrau în sfera noțiunii de „autoritate judiciară emitentă”, în sensul Deciziei-cadru 2002/584, care nu are o legătură directă cu întrebarea adresată în prezenta cauză. În orice caz, nu se poate deduce din această hotărâre că deficiențe sistemice sau generalizate în ceea ce privește independența puterii judecătorești în statul membru emitent ar fi suficiente pentru a scuti statul de executare de recunoașterea hotărârilor judecătorești și de executarea condamnărilor penale pronunțate de instanțele din statul membru emitent în temeiul Deciziei-cadru 2008/909 [a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 decembrie 2020, Openbaar Ministerie (Independența autorității judiciare emitente), C-354/20 PPU și C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, punctul 50].
- 33 Astfel, trebuie amintit că existența unor asemenea deficiențe sistemice sau generalizate nu are în mod necesar incidență asupra tuturor deciziilor date de instanțele statului membru menționat în fiecare caz particular [a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 decembrie 2020, Openbaar Ministerie (Independența autorității judiciare emitente) (C-354/20 PPU și C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, punctele 41 și 42)].
- 34 A permite autorității competente a statului membru de executare să suspende din proprie inițiativă mecanismul prevăzut de Decizia-cadru 2008/909 refuzând, în principiu, să dea curs tuturor cererilor de recunoaștere a hotărârilor judecătorești și de executare a condamnărilor penale care emană de la statul membru vizat de aceste deficiențe ar repune în discuție principiile încrederii reciproce și recunoașterii reciproce care stau la baza acestei decizii-cadru [a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 decembrie 2020, Openbaar Ministerie (Independența autorității judiciare emitente), C-354/20 PPU și C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, punctul 43].
- 35 Pe de altă parte, contrar celor sugerate de instanța de trimitere, nu revine Curții, ci acestei instanțe sarcina de a aprecia dacă elementele de probă prezentate de persoana în cauză dovedesc un temei care justifică refuzul recunoașterii și al executării condamnării penale în discuție în procedura principală, rămânând totuși subînțeles faptul că, în conformitate cu jurisprudența Curții, posibilitatea unui astfel de refuz constituie o excepție care trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte [a se vedea prin analogie Ordonanța din 12 iulie 2022, Minister for Justice and Equality (Instanță constituită prin lege în statul membru – II), C-480/21, EU:C:2022:592, punctul 48 și jurisprudența citată].

- 36 Trebuie precizat de asemenea, în ceea ce privește data la care autoritatea competentă din statul membru de executare trebuie să efectueze această apreciere, că, în ceea ce privește o cerere care intră sub incidența Deciziei-cadru 2008/909, având ca obiect recunoașterea și executarea într-un stat membru a unei condamnări penale pronunțate într-un alt stat membru, examinarea existenței unor deficiențe sistemice sau generalizate ale sistemului jurisdicțional al statului membru emitent, în special în legătură cu independența instanțelor, trebuie să fie efectuată în mod necesar în raport cu situația existentă în acest stat membru la data acestei condamnări. În cadrul acestei aprecieri, pot fi luate în considerare evoluțiile acestei situații până la această dată. În schimb, nu este necesar, în principiu, să se ia în considerare evoluțiile situației menționate ulterioare datei menționate.
- 37 Obiectivul acestei examinări este astfel de a permite autorității competente a statului membru de executare, pe baza elementelor de probă prezentate de persoana în cauză, să aprecieze dacă asemenea deficiențe sistemice sau generalizate au putut avea un efect concret asupra procedurii penale desfășurate împotriva acestei persoane, care a condus la condamnarea sa [a se vedea prin analogie Ordonanța din 12 iulie 2022, Minister for Justice and Equality (Instanță constituită prin lege în statul membru emitent – II), C-480/21, EU:C:2022:592, punctul 41].
- 38 Rezultă că revine instanței de trimitere sarcina de a se plasa la data condamnării pentru a evalua atât existența unor deficiențe sistemice sau generalizate în statul membru emitent, cât și efectul concret pe care acestea din urmă l-au putut avea asupra situației persoanei condamnate.
- 39 În schimb, nu este necesar să se ridice problema respectării sau a nerespectării statului de drept în statul membru emitent la data la care autoritatea competentă a statului membru de executare trebuie să se pronunțe cu privire la cererea de recunoaștere a unei hotărâri judecătorești și de executare a unei condamnări penale pronunțate în statul membru emitent, din moment ce obiectul însuși al acestei proceduri nu este ca persoana în cauză să fie predată autorităților din acest din urmă stat membru, ci să rămână în statul membru de executare pentru a-și executa acolo pedeapsa.
- 40 Acest lucru este valabil și pentru situația din statul membru emitent la data revocării suspendării atunci când aceasta a fost pronunțată ca urmare a încălcării unei condiții obiective de care fusese eventual însoțită pedeapsa inițială, o astfel de revocare constituind o simplă măsură de executare care nu modifică nici natura, nici quantumul pedepsei [a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 martie 2023, Minister for Justice and Equality (Ridicarea suspendării), C-514/21 și C-515/21, EU:C:2023:235, punctul 53, precum și jurisprudența citată].
- 41 Cu toate acestea, în ipoteza în care revocarea suspendării rezultă dintr-o nouă condamnare penală, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere în cauza principală, revine autorității competente din statul membru de executare sarcina de a aprecia situația existentă în statul membru emitent până la data noii condamnări a cărei pronunțare a determinat această revocare și, prin urmare, a făcut posibilă cererea de recunoaștere și de executare a pedepsei inițiale [a se vedea prin analogie Hotărârea din 23 martie 2023, Minister for Justice and Equality (Ridicarea suspendării), C-514/21 și C-515/21, EU:C:2023:235, punctele 67 și 68].
- 42 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la primele trei întrebări că articolul 3 alineatul (4) și articolul 8 din Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretate în sensul că autoritatea competentă din statul membru de executare poate refuza recunoașterea și executarea hotărârii de condamnare penală pronunțate de o instanță judecătorească dintr-un alt stat membru atunci când dispune de elemente care indică existența în acest stat membru a

unor deficiențe grave sau sistemice ale dreptului la un proces echitabil, în special în ceea ce privește independența instanțelor judecătorești, și atunci când există motive serioase de a crede că aceste deficiențe au putut avea o incidență concretă asupra procedurii penale care s-a desfășurat împotriva persoanei în cauză. Revine autorității competente din statul membru de executare sarcina de a aprecia situația existentă în statul membru emitent până la data condamnării penale a cărei recunoaștere și executare sunt solicitate, precum și, dacă este cazul, până la data noii condamnări care a condus la revocarea suspendării ce a fost dispusă inițial în legătură cu pedeapsa a cărei executare este solicitată.

Cu privire la a patra întrebare

- 43 Având în vedere răspunsul dat la primele trei întrebări, nu este necesar să se răspundă la a patra întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 44 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 3 alineatul (4) și articolul 8 din Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009,

trebuie interpretate în sensul că

autoritatea competentă din statul membru de executare poate refuza recunoașterea și executarea hotărârii de condamnare penală pronunțate de o instanță judecătorească dintr-un alt stat membru atunci când dispune de elemente care indică existența în acest stat membru a unor deficiențe grave sau sistemice ale dreptului la un proces echitabil, în special în ceea ce privește independența instanțelor judecătorești, și atunci când există motive serioase de a crede că aceste deficiențe au putut avea o incidență concretă asupra procedurii penale care s-a desfășurat împotriva persoanei în cauză. Revine autorității competente din statul membru de executare sarcina de a aprecia situația existentă în statul membru emitent până la data condamnării penale a cărei recunoaștere și executare sunt solicitate, precum și, dacă este cazul, până la data noii condamnări care a condus la revocarea suspendării ce a fost dispusă inițial în legătură cu pedeapsa a cărei executare este solicitată.

Semnături